

Matias Hyytiäinen
Ville-Pekka Mutala
Simo Syrjäkari

Meilahden kirurgisen päiväyksikön opiskelijoiden perehdytysoppaan tuottaminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitaja AMK

Hoitotyönkoulutusohjelma

Opinnäytetyön raportti

Huhtikuu 2015

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Matias Hyytiäinen, Ville-Pekka Mutala ja Simo Syrjäkari Meilahden kirurgisen päiväyksikön opiskelijoiden perehdytysoppaan tuottaminen 14 sivua + 1 liite 20.4.2015
Tutkinto	Sairaanhoitaja AMK
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja(t)	Lehtori Liisa Montin
<p>Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen työ, jossa opinnäyteyhteistyökumppanina toimi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri eli HUS. Työ pohjautui Meilahden kirurgisen päiväyksikön tarpeeseen tehokkaammasta opiskelijan perehdytyksestä aikaisemman perehdytysoppaan puuttuessa. Työn tarkoituksena oli tuottaa sähköinen opiskelijan perehdytysopas Meilahden kirurgiseen päiväyksikköön. Työn tavoitteena on edesauttaa opiskelijaa oppimaan sekä perehtymään työharjoitteluosaston toimintaan että mahdollistaa onnistunut harjoittelu yksikössä.</p> <p>Lopullinen perehdytysopas julkaistiin HUS-yhteyshenkilöiden toiveesta sähköisenä oppaana, jotta se on helposti saatavilla. Sähköisen oppaan työstämisessä hyödynnettiin Microsoft Office: Power Point -ohjelmaa. Sähköinen julkaisu mahdollistaa myös perehdytysoppaan jatkuvan päivittämisen, mikäli oppaan tiedot vanhenevat. Taustatietoina hyödynnettiin sekä kotimaista että kansainvälistä hoitotieteellistä tutkimustietoa, sekä HUS:n omia perehdytyksen edellytyksiä. Opinnäytetyön tuloksena syntyi sähköinen perehdytysoppaan, joka on yhteistyökumppanin toiveesta Power Point-muodossa.</p> <p>Oppaan sisältö keskittyy osaston toiminnan, hoitopolun sekä potilasryhmien esittelyyn. Tämän lisäksi opas sisältää tiivistettyä tietoa ja ohjeita osastolla toteutettavasta hoitotyöstä. Perehdytysopas toimii tukena opiskelijan ohjaajan antamalle perehdytykselle ja se sopii myös opiskelijan itsenäisen opiskelun tueksi.</p>	
Avainsanat	Perehdytys, päiväkirurgia, opas, työharjoittelu

Author(s) Title Number of Pages Date	Matias Hyytiäinen, Ville-Pekka Mutala ja Simo Syrjäkari Producing an orientation material for nursing students at Meilahti Hospital's day surgery unit 14 pages + 1 appendice 20 th April 2015
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor(s)	Liisa Montin, Ph D, RN, Senior Lecturer
<p>This final project is a functional work with HUS - the Hospital District of Helsinki and Uusimaa. The work is based on the Meilahti's day surgery unit's need of better orientation to the students, in the absence of an earlier introductory material. The purpose of final project was to provide an electronic student orientation material for Meilahti's day surgery unit. The target is to help students to learn and to participate to the wards daily activities, and to enable a successful internship.</p> <p>Due to wish of the HUS contact person, the final orientation guidebook was published electrically, so that it would be easily accessible. Microsoft Office Power Point -program was used in the producing of electronic material. Electronic publication also allows the continuous updating, if the material's information expires. Both domestic and international scientific research backgrounds were used in the producing of the final project, and also HUS's own orientation requirements. The result of the project was a Power Point formatted electronic orientation material.</p> <p>The material focuses on to the unit's activities, patients care path and introducing of patient groups. In addition, the material contains information and guidelines to establish nursing in the unit. Orientation guidebook supplements the orientation which is given by student's supervisor and it helps students to self-study.</p>	
Keywords	Orientation, day surgery, guidebook, practical training

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	3
3	Toimintaympäristön kuvaus	3
3.1	Meilahden kolmiosairaala	3
3.2	Kirurginen päiväyksikkö	4
3.2.1	Kirurgisen potilaan hoitotyön osaamistavoitteet	4
3.2.2	Kirurgisen potilaan hoitotyön harjoittelun osaamistavoitteet	4
4	Opinnäytetyön prosessin eteneminen	5
4.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	5
4.2	Suunnittelu ja toteutus	6
4.3	Prosessin arviointi	7
5	Perehdytysoppaan toteutusmuoto	8
5.1	Perehdytysoppaan sisältö	8
6	Etiikka	12
7	Pohdinta	13
	Lähteet	14
	Liitteet	
	Liite 1. Opiskelijanperehdytysopas Meilahden kirurgiseen päiväyksikköön	

1 Johdanto

Vuonna 2011 HUS:ssa tehtiin yli 30 000 päiväkirurgista toimenpidettä. Kaikista kirurgisista toimenpiteistä päiväkirurgisten toimenpiteiden osuus oli 63% (HUS 2014a). Päiväkirurgia on taloudellista ja tarkkaan suunniteltua toimintaa. Päiväkirurginen toiminta on lisääntymässä, kun kivunhoito ja leikkausmenetelmät ovat kehittyneet ajan myötä. Potilastyytyväisyys ja kustannustehokkuus tekevät päiväkirurgisesta toiminnasta kehittämisen arvoisen menetelmän. (Hynynen – Mattila 2012.) Päiväkirurgisesti voidaan hoitaa eri kirurgian alojen leikkauksia. Valtaosa potilaista on perusterveitä ihmisiä, mutta yleissairaudet eivät estä päiväkirurgista toimenpidettä, mikäli ne ovat tasapainossa. Hoidettavia päiväkirurgisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi tyrät, laskimoiden vajaatoiminta, täyhystykset ja pienet käsi- ja jalkaleikkaukset. (HUS 2014a.)

Perehdyttäminen on työturvallisuuslaissa säädetty velvollisuus tutustuttaa uusi työntekijä tai opiskelija työpaikkaan, työyhteisöön, työympäristöön sekä työtehtäviin (Työturvallisuuslaki 738/2002 § 3). Työpaikalla tarkoitetaan työorganisaatiota, organisaation työtapoja, ja toiminta-ajatusta. Työyhteisö muodostuu työtovereista ja työhön liittyvistä sidosryhmistä. Työympäristöön kuuluu esimerkiksi työssä käytettävät laitteet ja tilat. Työtehtäväperehdytyksellä tarkoitetaan tutustuttamista eri sääntöihin ja välineisiin, joita työssä käytetään. Perehdytys on aina tavoitteellista. (Penttinen & Mäntynen 2009, 2-5.)

HUS määrittelee oman perehdytyksen merkityksen seuraavasti:

”Hyvällä perehdytyksellä varmistetaan työntekijän osaaminen ja toiminnan sujuvuus. Perehdytyksellä on myös yhteys hyvinvoinnin kokemukseen ja työntekijöiden sitoutumiseen ja pysyvyyteen. (HUS 2012.)”

Opiskelijan perehdytystä ja oppimista tukevia asioita ovat vastuunottaminen, itsenäinen harjoittelu, turvallinen harjoitteluympäristö sekä monipuolinen palaute esimieheltä tai ohjaajalta. Sen sijaan opiskelijan oppimista ja perehtymistä haittaavia tekijöitä ovat esimerkiksi kokemus siitä, että muu henkilökunta ei luota heihin, palautteen puute, kiire ja vaikea harjoitteluympäristö. (Löfmark & Wikblad 2001, 49 - 50.) Perehdytys on siis tehokasta silloin kun opiskelijan ja ohjaajan välinen vuorovaikutus on laadukasta, hänelle annetaan riittävästi aikaa ja vastuuta harjoitella, ja että opiskelija saa jatkuvasti palautetta toiminnastaan.

Aikaisempaa tutkimustietoa perehdytyksen laadusta on kerätty CLES-mittarin (Clinical Learning Environment and Supervision Scale) avulla. Mittari koostuu neljästä summa-
muuttujasta, jotka tutkivat oppimisympäristöä ja ohjauksen laatua. Mittarin muuttujista
yksi mittasi opiskelijoiden kokemusta perehdytyksestä. Sen mukaan keskiarvo (as-
teikoilla 0-10) valtion laajuisesti hyvin toteutetusta perehdytyksestä oli 8,1. Vastaajia oli
yhteensä 7649 ja vastausprosentti keskimäärin 57. Avoimista vastauksista tutkijat olivat
poimineet ne vastaukset jotka kuvasivat perehdytyskokemusta, jolla tarkoitetaan opiske-
lijoiden kokemusta alkuinfosta, alkuperehdytyksestä, perehdytyksestä tai vastaanotosta.
Näillä vastauksilla muodostettiin kuvaus hyvästä sekä huonosta perehdytyksestä. Hyvän
perehdytyksen ominaisuuksia tutkimuksen mukaan ovat tietoisuus opiskelijoiden saapu-
misesta osastolle, suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus perusteellisuus, selkeys, moni-
puolisuus, informatiivisuus ja ystävällisyys sekä myönteisyys. Hyvä perehdytys vaikutti
monella tapaa potilaiden motivaatioon, aktiivisuuteen, hyviin oppimiskokemuksiin, pel-
kotojen ja jännittyneisyyden vähenemiseen sekä asioiden sisäistämiseen. Opiskelijat
kertoivat tuntevansa itsensä tasavertaisiksi sekä olevansa osa hoitoyhteisöä. Huonossa
perehdytyksessä tunnuspiirteet ovat usein perehdyttäjän ammattitaidon riittämättömyys,
väärä ajoitus sekä perehdytysoppaan puutteellisuus. Opiskelijat mainitsivat myös pitä-
vänsä enemmän käytännönläheisestä perehdytyksestä. (Opiskelijaperehdytyksen kehiti-
täminen näyttöön perustuen - valtakunnallisen opiskelijaohjauksen kehittämisverkoston
toiminta). (Hujanen 2012,18.)

Suomenkielen sana opas on määritelty sivistyssanakirjassa seuraavasti: ” ohje-, alkeis-
tai käsikirja” ja ”kirja, jossa esitellään jotain mielenkiintoista asiaa” (suomisanakirja
2014). Hyvä opas sen sijaan tulisi olla ulkoasultaan helppolukuinen ja selkeä. Oppaan
tekstin luettavuus merkitsee paljon, sillä se motivoi lukijaa lukemaan tekstin kokonaan.
Lukija myös muistaa tekstin paremmin, mikäli teksti on helposti luettava.(Alasilta 1999,
75-77.)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa kirurgiseen päiväyksikköön
perehdytysopas, jonka avulla voidaan perehdyttää opiskelijoita yksikön toimintaan. Pe-
rehdytysoppaan ei ole tarkoitus kuitenkaan yksinään toteuttaa opiskelijan perehdytystä,
vaan se toimii tukena opiskelijanohjaajan ja osaston muun henkilökunnan tarjoamalle
perehdytykselle.

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan täytyy perehdyttää uusi työntekijä riittävästi työhön, työpaikan olosuhteisiin, työmenetelmiin, työssä käytettävien laitteiden käyttöön sekä niiden turvalliseen hallitsemiseen (Työturvallisuuslaki 738/2002 § 3)

Perehdyttäminen ei sinänsä ole pelkkää vanhojen tietojen ja taitojen kehittämistä vaan sillä pyritään auttamaan perehdytettävää saamaan esille itsestään uusia taitoja joista ei vielä tiedetä (Kupias & Peltola 2009, 20). Sitä pidetään varsin tärkeänä asiana työsuhteen alussa, mutta on siitä huolimatta todella laiminlyöty asia työyhteisöissä. Useimmiten syynä on kiire, kun vakituiset työntekijät noudattavat omia aikataulujansa eikä perehdyttämiselle tunnu löytyvän aikaa. (Kjelin & Kuusisto 2003, 14)

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Tarkoituksena on tuottaa Meilahden kirurgiseen päiväyksikköön tuleville opiskelijoille perehdytysopas. Työn tavoitteena on auttaa opiskelijaa oppimaan ja perehtymään osaston toimintaan sekä mahdollistaa onnistunut harjoittelu yksikössä.

3 Toimintaympäristön kuvaus

3.1 Meilahden kolmiosairaala

Meilahden kolmiosairaala on osa Hyksiä, eli Helsingin yliopistollista keskussairaala ja sairaala kuuluu HUS:n eli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin. Sairaalan osastoilla hoidetaan neurologian, kardiologian, hematologian, infektiosairauksien ja sisätautien sekä maksa- ja elinsiirtokirurgian potilaita. Kolmiosairaalaan on keskitetty maanlaajuisesti systeemisten reumasairauksien konsultaatiopalvelu, sekä kantasolujen siirtotoiminta. Sairaalan neurologinen yksikkö vastaa valtakunnallisesti aivohalvauksen liuotushoidon telelääketieteestä. Kolmiosairaalassa on monien erikoisalojen poliklinikoita sekä hoitoa ja tutkimusta tukevia toimintoja kuten dialyysiovetuskeskus, hyytymishäiriöyksikkö, dialyysihoidokeskus Delta ja laboratorio- ja kuvantamispalvelut. (HUS 2014b.)

3.2 Kirurginen päiväyksikkö

Toimintaympäristö on Helsingin yliopistosairaalan kirurginen päiväyksikkö. Yksikössä on kahdeksan potilaspaikkaa ja siellä hoidetaan päiväkirurgisia potilaita. Potilaat tulevat pääasiassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueelta. Yksikössä työskentelee sairaanhoitajia, perus- ja lähihoitajia, kaksi sihteeriä sekä potilasemäntä. Omaa lääkäriä yksikössä ei ole. Kunkin potilaan kohdalla toimenpiteen tehnyt lääkäri on ensisijaisesti vastuussa potilaan hoidosta.

Yksikkö toimii arkisin klo 7-20. Hoitajien työvuorot on jaettu kahteen vuoroon. Yksikössä hoidetaan eri potilasryhmiä kuten toimenpiteisiin tulevat tarkkailupotilaat, leiko-potilaat eli leikkauspäivänä kotoaan operaatioon tulevat kirurgiset potilaat sekä sydänleiko-potilaat, eli kotoaan leikkaukseen tulevat sydänkirurgiset potilaat. Vuodepaikkoja osastolla on kahdeksan. Yksikköön tulevien potilaiden toimenpiteet ja leikkaukset ovat elektiivisiä, eli ennalta sovittuja.

3.2.1 Kirurgisen potilaan hoitotyön osaamistavoitteet

Metropolian opinto-oppaassa on määritetty vähimmäisvaatimukset opiskelijoille harjoittelua varten. Opiskelijalta edellytetään, että hän osaa suunnitella ja toteuttaa kirurgisen potilaan hoitotyötä. Opiskelijan on osattava kuvata näyttöön perustuvan tiedon merkitystä potilaan hoitoa koskevassa päätöksenteossa. Opiskelijan tulee tietää kirurgisen potilaan hoitopolun eri vaiheet ja niiden merkitykset. Potilasturvallisuudesta kirurgisessa hoitotyössä opiskelijan tarvitsee tietää siihen vaikuttavia tekijöitä. Opiskelijan tarvitsee tietää turvallisen verensiirron toimintatavat ja periaatteet. (Metropolia opinto-opas. 2014.) Edellä mainittu osaaminen opiskelijalta vaaditaan harjoittelujaksolle tultaessa, eikä kyseisiä asiasisältöjä käsitellä perusteellisesti perehdytysoppaassa.

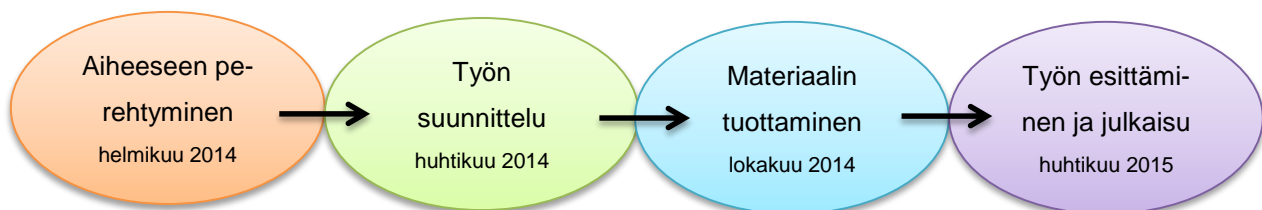
3.2.2 Kirurgisen potilaan hoitotyön harjoittelun osaamistavoitteet

Harjoittelussa opiskelijan tulee oppia suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan hoitoa asiakaslähtöisesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä. Opiskelija hyödyntää näyttöön perustuvaa tietoa tehdessään päätöksiä kirurgisen potilaan hoitoon koskevissa asioissa. Opiskelija toteuttaa hoitotyön suunnitelman ja ohjaa potilasta hoidon eri vaiheissa.

Opiskelija hyödyntää käytännössä erilaisia potilaan tarkkailu- ja auttamismenetelmiä hoitotyössä. Hän hyödyntää teoretietoaan haavanhoidossa ja aseptisessä toiminnassaan. Opiskelija arvioi ja toteuttaa kivunhoitoa lääkkeellisiä ja lääkkeettömiä menetelmiä hyödyntäen. Hänen toimintansa on asiakaslähtöistä edistäen potilaan turvallisuutta, kuntoutumista ja terveyttä. Opiskelija käyttää suullista ja kirjallista viestintää työssään, joka on asiakaslähtöistä. (Metropolia opinto-opas. 2014.) Opinnäytetyön tuloksena syntynyt opiskelijan perehdytysopas pyrkii harjoitteluyksikköön perehtymisen lisäksi tukemaan opiskelijaa edellä mainittujen harjoittelutavoitteiden saavuttamisessa muun muassa ohjaamalla opiskelijaa päiväkirurgisen potilaan hoitopolun, voinnin arvioinnin ja keskeisten päiväkirurgiassa käytettyjen käsitteiden sisäistämisessä.

4 Opinnäytetyön prosessin eteneminen

Opinnäytetyö on tyypiltään toiminnallinen opinnäytetyö, jossa suunniteltiin ja tuotettiin sähköinen opiskelija perehdytysopas Meilahden kirurgiseen päiväyksikköön. Opinnäytetyöhön kuuluu raporttiosio, sekä itse perehdytysopas. Työn aihe nousi yksikön omista tarpeista, joten yhteistyö yksikön kanssa oli tärkeää. Yksikön toiveet sisällöstä ja oppaan tyylistä otettiin huomioon työn toteutuksessa. Alla olevassa kuviossa näkyy prosessin eteneminen.

Kuvio 1. Opinnäytetyöprosessin eteneminen.

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toisinaan oman ammatillisen osaamisen osoittaminen vain kirjallisessa muodossa on joko mahdotonta tai liian rajoittavaa, tällöin on loogista tehdä opinnäytetyö toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa jokin toiminnal-

linen tuotos. Tavallisesti ratkaisuna johonkin ongelmaan, kuvaillaan jokin prosessi ja jäsenellä sen vaiheita tai kehittää jotain alan prosessia. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön liittyy aina prosessin refleктоiva kirjallinen osio. (Hakonen 2012.)

4.2 Suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyö prosessi alkoi helmikuussa 2014. Aluksi kerättiin aikaisempaa materiaalia ja tutkittua tietoa aiheesta eri lähteistä. Hakukoneina käytettiin Medic., Metcat-, Cinahl- ja Arto-tietokantoja sekä HUS:n sivuja. Opinnäytetyön tarpeellisuus oli hyvin perusteltavissa, koska työn tarve tuli suoraan osaston omista tarpeista.

Perehdytysoppaan suunnittelua varten käytiin HUS-yhteyshenkilön ja osaston edustajan kanssa tapaamisessa lokakuussa 2014. Olimme pohtineet valmiiksi kysymyksiä tapaamisesta varten. Tapaamisessa kävimme läpi sitä, millainen perehdytysoppaan tulisi olla. Yhteyshenkilömme esitteli meille aikaisemman oppaan ja kertoi mitä he työltämme odottavat. HUS:n toive oli, että työ tuotettaisiin sähköisessä muodossa.

Kävimme kahdesti tutustumassa osastolla lokakuussa. Ensimmäisellä kerralla haastatelimme lähinnä vain osastonhoitajaa osaston toiminnasta ja HUS organisaatiosta. Toisella kerralla pääsimme tutustumaan paremmin osaston toimintaan käytännössä. Seurasimme potilaan vastaanottoa ja potilaan toimenpiteeseen valmistamista, kuten anestesia kaavakkeen täyttöä. Haastatelimme kahta osastolla työharjoittelussa olevaa sairaanhoitajan opiskelijaa. Toinen opiskelijoista oli juuri aloittanut harjoittelunsa osastolla ja toinen oli harjoittelun loppu vaiheilla. Opiskelijat kertoivat meille mitä he olivat mieltä osastolla tapahtuneesta perehdytyksestä ja mitä he olisivat ehkä kaivanneet siihen lisää. Huomioimme opiskelijoiden toiveet, kun suunnittelimme perehdytysoppaan.

Oppaan sisällön suunnittelussa käytettiin apuna HUS:n opiskelijaohjauksen käsikirjaa, sekä huomioitiin HUS:n edustajan antamia toiveita. Perehdytysopas voi sisältää tietoa muun muassa opiskelijan velvollisuuksista, harjoitteluyksikön toiminnasta, toiminta ympäristöstä, sekä kuvauksen henkilöstöstä (Haapa, Eckardt, Koota, Kukkonen, Pohjamies-Molander & Ruuskanen 2014, 27). Perehdytysoppaasta jätettiin työturvallisuus- sekä työsuojeluun liittyvät asiat pois HUS:n toiveesta.

Käytimme Työturvallisuuskeskuksen perehdytyksen tarkistuslistan pohjalta muotoiltua omaa tarkistuslistaa valmiin perehdytysoppaan toteuttamisessa. Tarkistuslista on jaoteltu perehdytyksen neljään pääsisältöön, eli työyhteisöön, työpaikkaan, työympäristöön sekä työtehtäviin (Työturvallisuuslaki 738/2002 § 3).

4.3 Prosessin arviointi

Opinnäytetyöprosessin tuloksena saatiin aikaiseksi laadukas ja erittäin käytännöllinen perehdytysopas. Työskentelyprosessi jaettiin neljään osaan: aiheeseen perehtyminen, suunnitelmavaihe, materiaalin tuottaminen sekä työn esittäminen ja julkaisu. Aiheeseen perehtyminen eteni työryhmältä nopeasti ja opinnäytetyön aiheen jäsentäminen onnistui hyvin.

Suunnitelmavaihe oli työläin vaiheista ja vaikeuksia tuotti etenkin tiedonhaku. Sopivia perehdytystä käsitteleviä tutkimukseen pohjautuvia lähteitä oli vaikea löytää tietokannoista. Pohdinnan perusteella olisi myös ollut järkevää käydä jo suunnitelmavaiheen alussa Meilahden kirurgisessa päiväyksikössä tutustumassa ja haastattelemassa HUS:n yhteyshenkilöämme. Koimme että yhteyshenkilömme tapaaminen auttoi työprosessiamme todella paljon, sillä saimme nähdä mallikappaleen toisessa yksikössä käytössä olevasta perehdytysoppaasta. Samalle saatiin tieto siitä, että osasto toivoisi oppaan olevan sähköisessä PowerPoint -muodossa.

Materiaalin tuottaminen käynnistyiikin pääasiassa HUS-yhteyshenkilön tapaamisen jälkeen ja opas valmistui nopeasti. Saimme vielä tapaamisemme jälkeenkin sähköpostitse ohjeita ja tarkennuksia oppaan sisältöihin Meilahden kirurgisen päiväyksikön osastonhoitajalta.

Prosessin aikana hyödynnettiin aktiivisesti myös ohjaavan opettajan konsultaatiota. Opettajalta saatiin ohjeita tiedonhakuun ja kirjallisen tuotoksen rakenteeseen. Ennen opettajan tapaamisia ja seminaariesityksiä opettajalle lähetettiin viimeisin versio opinnäytetyöstä hyvissä ajoin, joka antoi opettajalle mahdollisuuden valmistella ohjaustaan etukäteen.

5 Perehdytysoppaan toteutusmuoto

Perehdytysoppaan sisältöä tulee päivittää säännöllisesti. Opasta suunniteltaessa mietitään mitkä asiat on hyvä käydä läpi ensimmäisinä päivinä ja mitkä myöhemmin. Perehdytysopas on oltava helposti opiskelijoiden löydettävissä ja saatavissa, jonka vuoksi päädyimme tekemään sähköisen oppaan. (Hujanen ym. 2012, 17.)

Rakenteeltaan perehdytysopas etenee suurimmilta osin perehtymisen kannalta olennaisessa järjestyksessä. Tärkeää on kuitenkin se että perehdytyksen sisällöt ovat alussa helposti ymmärrettäviä ja auttavat opiskelijaa ”alkuun pääsyn” kannalta. Oppaan edessä myös perehdytyksen sisällöissä siirrytään vaativampiin ja syventävämpiin sisältöihin. Tämä antaa opiskelijalle mahdollisuuden myös jälkepäin kerrata asioita nopeasti.

Valmis tuotos on PowerPoint-muotoinen perehdytysopas Meilahden päiväkirurgian yksikköön, joka on saatavilla opiskelijoille sähköisenä. Opas on jaettu viiteen suureen kokonaisuuteen, jotka ovat seuraavat: Oppaan esittely, harjoitteluyksikön esittely, yksikön potilasryhmät ja yleiset toimenpiteet, hoito yksikössä sekä harjoittelujakso yksikössä. Näiden kokonaisuuksien lisäksi oppaan loppuun on liitetty lähdeluettelo ja lista yksikössä yleisesti käytetyistä käsitteistä. *Oppaan esittely* -kokonaisuudessa lukijalle tarjotaan tiivistettyä tietoa oppaan tarkoituksesta ja sisällöstä. Kappaleessa tehdään selväksi se, että opas ei yksinään tarjoa kaikkea opiskelijan tarvitsemaa perehdytystä harjoittelujaksoa varten, vaan se toimii tukena opiskelijan ohjaajan antamalle perehdytykselle ja tukee opiskelijan itsenäistä opiskelua sekä asioiden kertaamista.

5.1 Perehdytysoppaan sisältö

”Yksikön esittely” -kokonaisuus tarjoaa opiskelijalle tietoa Meilahden päiväkirurgian yksiköstä. Kappaleessa kerrotaan asiakaspaikkojen määrä, henkilökunnan jakautuminen sekä osaston aukioloajat ja työvuorot.

”Yksikön potilasryhmät ja yleiset toimenpiteet” -kappaleessa selvitetään lukijalle Meilahden kirurgisen päiväyksikön yleiset potilasryhmät, eli toimenpiteisiin tulevat tarkkailupotilaat, leiko-potilaat eli leikkauspäivänä kotoaan operaatioon tulevat kirurgiset potilaat sekä sydänleiko-potilaat, eli kotoaan leikkaukseen tulevat sydänkirurgiset potilaat.

Tarkkailupotilaita ovat muun muassa gastroskopiaan eli mahalaukun tähystykseen, endoskooppiseen retrogradiseen kolangiopankreatikografiaan (ERCP) eli sappi- ja haimatähystykseen, verisuonien varjoainekuvauksiin, keuhko biopsian ottoon ja pienkirurgisiin toimenpiteisiin tulevat potilaat. Yksikössä operoitavia leiko-potilaita ovat thorax, eli keuhkolohkon poistoon tai bronkoskopiaan eli keuhkoputken tähystykseen tulevat potilaat. Yksikössä suoritettavat yleiset sydän-leikotoimenpiteet ovat sepelvaltimon ohitusleikkaus ja sydämen läppäleikkaukset. Kokonaisuudessa tuodaan myös ilmi, että yksikön operaatiot ovat elektiivisiä, eli ennalta sovittuja.

”Hoito yksikössä” -kokonaisuus antaa lukijalle tietoa miten Meilahden kirurgisessa päiväyksikössä potilas vastaanotto yksikköön ja potilaan valmistelu toimenpiteeseen. Oppaassa on listattu potilaan haastattelua varten mallikysymyksiä ja hoitajan toteuttamia potilaan valmisteluja. Tämän lisäksi kappaleessa tarjotaan ohjeet toimenpiteestä yksikköön palaavan potilaan tarkkailuun ja potilaan kotiuttamisen kriteerit yksiköstä.

Oppaassa on seuraavanlaiset ohjeet potilaan vastaanottamisesta yksikköön: Yksikön potilasemäntä vastaanottaa potilaan yksikköön sekä vaihdattaa tälle sairaalavaatteet ja asettaa tunnisterannekkeet molempiin käsiin. Tämän jälkeen sairaanhoitaja tiedustelee potilaalta, että onko tämä ollut syömättä annettujen ohjeiden mukaan, mitä lääkkeitä potilas on ottanut toimenpidepäivänä, onko potilaalla hakija ja valvoja kotiutumista varten sekä millainen vointi potilaalla on ennen operaatiota.

Potilaan toimenpiteeseen valmistelua varten oppaassa on ohjeistettu opiskelijaa täyttämään potilaan anestesia-lomake esitietojen pohjalta, mittaamaan verenpaine, syke ja happisaturaatio, tarkistamaan ettei potilaan laboratorio-arvoissa ole poikkeavuuksia verrattuna viitearvoihin sekä laittamaan potilaalle kanyyli tai antiemboliasukat, mikäli toimenpide sitä edellyttää.

”Harjoittelujakso yksikössä” – kappaleeseen on koottu tiivistetysti opiskelijan oppimismahdollisuudet yksikössä, erilaisia ohjeita harjoittelujaksolle sekä opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet harjoittelujakson aikana. Oppaan tarjoamat ohjeet käsittelevät muun muassa erilaisia tapoja oppia hoitotyötä yksikössä sekä omien tavoitteiden muodostamista ja niiden toteuttamista. Tämän kappaleen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa saamaan mahdollisimman monipuolinen harjoittelujakso.

”Oppimismahdollisuudet yksikössä” ovat laajat. I.V.-kanyylin laittoa pääsee harjoittelemaan osastolla hyvin paljon kun taas perinteistä lääkehoitoa on vähemmän. Yksikössä on kuitenkin mahdollisuus oppia I.V. nestehoitoa, tutustumista antibiootteihin ja erilaisiin esilääkkeisiin. Yksikössä on mahdollista päästä seuraamaan leikkauksia sekä erilaisia toimenpiteitä. Potilaan voinnin seuraaminen sekä ohjauksen ja haastattelujen toteuttaminen ovat osastolla suuressa roolissa. Vuorovaikutustaidot tulevat kehittymään täten osastolla.

”Potilaan tarkkailu” on jaettu oppaassa kahteen eri sarakkeeseen. Sarakkeista ensimmäinen eli yleinen tarkkailu kattaa tyypillisimmät tarkkailuaiheet, kuten vitaalielintoiminnat, laboratorionkokeista saadut veriarvot, mobilisaatiokyvyn, ravitsemuksen sekä virtsaamisen sujuvuuden. Näiden ohjeiden yhteydessä mainitaan myös ohjeet komplikaatioiden sattua sekä huolellisesta kirjauksesta. Toiseen sarakkeeseen on koottu osaston yleisimpien toimenpidepotilasryhmien, eli ERCP-, gastroskopia- ja angiografiapotilaan tarkkailun erityispiirteitä sekä ohjeita kyseisten potilasryhmien tarkkailuajan hoitoa varten.

Perehdytysoppaan taulukossa **”Tarkkailupotilaan kotiuttamisen kriteerit”** on ilmaistu selkeästi ehdot, jotka tulee täyttyä ennen kuin potilas voidaan kotiuttaa. Taulukossa mainittuja kriteerejä ovat: Potilaan orientoituminen ja hereillä olo, hengityksen sujuvuus ja vitaalitoimintojen vakaus, pahoinvoinnin ja kivun hallinta, sujuva liikkuminen, kivuttomuus juodessa, virtsaamisen sujuvuus sekä se, että potilaalla on oltava saattaja sekä kotonaan yön yli toinen aikuinen valvoja. Taulukon avulla opiskelijan on helppo kerrata potilaan kotiutumisen kriteerit, jonka lisäksi opiskelija voi käyttää taulukkoa esimerkiksi tarkistuslistana potilaan kotiutuksessa.

Perehdytysoppaan **Sairaanhoitajaopiskelijan velvollisuudet** -kappaleessa on kerrottu yleiset sairaanhoitajaopiskelijan velvollisuudet, jotta harjoitteluun tuleva opiskelija ymmärtäisi harjoittelujaksoonsa kuuluvat eettiset, työaikaan ja salassapitoon liittyvät velvollisuudet. Kappaleessa **Opiskelijan oikeudet** esitellään opiskelijan oikeudet harjoittelujaksoon liittyvään arviointiin ja ohjaukseen liittyen. Kappaleessa on todettu, että opiskelijalla on oikeus ohjaajaan (Valvira 2014) ja ohjaajan ammattitaitoiseen arvioon (HUS 2014c).

Oppaan loppuun on koottu ja huomioitu Meilahden kirurgisessa päiväyksikössä haastateltavien opiskelijoiden toive listasta, joka sisältää harjoittelun kannalta olennaiset käsit-

teet. Kyseiset käsitteet keräsimme haastattelemalla kirurgisen päiväyksikön yhteyshenkilöämme. Ne ovat helposti luettavissa ja opiskeltavissa perehdytysoppaan yhteydessä. Opinnäytetyön HUS-yhteyshenkilö, osastonhoitaja Meilahden päiväkirurgiselta osastolta toivoi, ettei oppaassa käsiteltäisi turvallisuusasioita, sillä kyseiset sisällöt käsitellään aina opiskelijan kanssa heti harjoittelun alussa osastolla. Tämän vuoksi yleinen perehdytys turvallisuusasioista puuttuu oppaasta kokonaan.

”Perehdytysoppaassa toimenpidepotilaan ja leiko-potilaan hoitopolku” on kuvattu taulukoina. ”Toimenpiteeseen tulevan potilaan hoitopolku” -taulukon ensimmäisessä sarakkeessa on kuvattuna potilaan hoitopolku toimenpiteen yhteydessä osastolla ja toisessa sarakkeessa hoitajan rooli potilaan yksikössä tapahtuvan hoidon aikana. ”Leiko-potilaan hoitopolku” -taulukossa sen sijaan on jaoteltu sarakkeet niin, että vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on leiko-potilaan hoitopolku preoperatiivisen käynnin aikana, kun taas oikeanpuoleisessa sarakkeessa on kuvattu leiko-potilaan hoitopolku leikkauspäivänä. Perehdytysoppaassa taulukko ”toimenpiteeseen tulevan potilaan hoitopolku” kuvaa yksikköön tulevien toimenpide-potilaiden hoitopolun yksikössä, kun taas oppaan taulukko ”Leiko-potilaan hoitopolku” käsittää sekä leiko-potilaiden että sydänleiko-potilaiden hoitopolun.

”Toimenpiteeseen tulevan potilaan hoitopolku” -Taulukon mukaan potilaan hoito alkaa siitä, kun potilas käy osastolla poliklinisellä käynnillä ennen toimenpidepäivää, jonka aikana hoitaja tekee potilaalle hoitosuunnitelman, tarkistaa potilaan henkilökohtaiset tiedot sekä antaa tarvittavat ohjeet potilaalle leikkauspäivää varten. Taulukossa on esitetty, että potilaat voivat tulla osastolle myös suoraan eri yksiköstä saadulla läheteellä. Taulukon seuraavassa sarakkeessa on kerrottu, että polikliinisen käynnin jälkeen seuraava vaihe on potilaan tulo kirurgiseen päiväyksikköön leikkauspäivänä, jolloin hoitaja haastattelee ja valmistelee potilaan leikkausta varten. Hoitaja tilaa myös potilaskuljetuksen kirurgisesta päiväyksiköstä leikkausosastolle HUS:in sisäisestä kuljetustilausjärjestelmästä. Sarakkeessa on viite oppaan kappaleeseen ”4. Hoito osastolla”, jonka tarkoituksena on ohjata opiskelijaa lukemaan kyseisestä kappaleesta tarkemmat tiedot potilaan haastattelemisesta ja valmistelusta leikkausta varten. Seuraava vaihe taulukossa on ”Potilas ollut toimenpiteessä”, jolloin hoitajan tehtävänä on hakea potilas takaisin päiväyksikköön ja aloittaa potilaan postoperatiivinen seuranta. Taulukossa on ohjeistettu myös hoitajaa toteuttamaan läikehoito saatujen ohjeiden mukaan. Viimeisenä kohtana ”Toimenpiteeseen tulevan potilaan hoitopolku” -taulukossa on potilaan kotiutuminen, jol-

loin hoitajan tulee käydä läpi potilaan kotiutumiseen vaadittavat kriteerit. Kriteerit on esitetty oppaassa sivulla 13. Kotiuttamisen kriteerien lisäksi hoitajan on ohjattava potilasta voinnin seurantaan ja lääkehoidon jatkamiseen kotioloissa.

Tämän jälkeen oppaassa on kuvattu Leiko-potilaiden hoitopolku taulukossa ”Leiko-potilaan hoitopolku”. Taulukon vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on kuvattuna leiko-potilaan preoperatiivisen, eli leikkausta edeltävän käynnin etenemisvaiheita. Taulukon mukaan preoperatiivinen käynti alkaa sairaanhoitajan vastaanotolla, jolloin hoitaja tulohaastattelee ja sisäänkirjaa potilaan. Tämän jälkeen taulukon mukaan anestesia lääkäri ja kirurgi tapaavat potilasta. Lääkärintapaamisen jälkeen leiko-potilas käy hänelle määrättyissä leikkausta edeltävissä tutkimuksissa, mikäli sellaisia on määrätty. ”Leiko-potilaan hoitopolku” -taulukon vasemman puoleisen sarakkeen viimeisessä kohdassa on kerrottu, että tutkimusten jälkeen potilas pääsee kotiin. Taulukon oikean puoleinen sarake kuvaa leiko-potilaan leikkauspäivää. Ensimmäisenä kohtana on potilaan saapuminen Meilahden leiko-yksikköön klo 7.00. Taulukossa on ohjeistettu, että seuraavaksi sairaanhoitaja tekee potilaalle tulotilanteen tarkistuksen ja leikkausvalmistelut. Kuvion mukaan leikkausvalmisteluiden jälkeen potilas menee sovittuun toimenpiteeseensä, jonka jälkeen hän siirtyy Meilahden sydänteho-osaston kautta kyseisen leikkauksen postoperatiivista hoitoa vastaavalle vuodeosastolle.

Perehdytysoppaassa taulukot ovat selkeitä ja tiivistettyä tietoa. Opiskelija saa tarvittaessa kuhunkin taulukon pykälään lisätietoa oppaasta, ja osassa pykälistä on viitattukin perehdytysoppaan toiseen kappaleeseen lisätietoa varten.

6 Etiikka

Työssä on huomioitu etiikan näkökulma etenkin salassapitovelvollisuuden osalta. Sairaanhoitaja säilyttää salassa potilaalta saatuja luottamuksellisia tietoja ja harkitsee, milloin keskustelelee niistä muiden hoitoon osallistuvien kanssa (Sairaanhoitajaliitto 2015). Osasto käyntejä varten allekirjoitettiin tutkimuslupa, joka sisälsi myös salassapitosopimuksen opinnäytetyötä koskevaan tiedonkeruuseen liittyen. Työssä ei käytetä keneenkään henkilön kuvia ilman heidän suostumusta. Perehdytysoppaassa olevat kuvat ja työn teema ovat HUS:n omia ja niiden käyttöön antoi luvan opinnäytetyön HUS:n yhteyshenkilö. Opinnäytetyötä varten kerätty aineisto ei ole arkaluontoista eikä se sisällä potilastietoja. Osastovierailuilla kerätty tieto oli vain osaston toimintaan tai HUS-organisaatioon liittyviä, eikä vierailukäynneillä käsitelty lainkaan potilastietoja.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on määritellyt ohjeissaan hyvän tieteellisen käytännön periaatteet. Tieteellisessä työssä tulee noudattaa tieteellisiä toimintatapoja: rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta sekä käyttää tieteellisesti ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta- raportointi-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 365.) Opinnäytetyössä on otettu huomioon hyvät tieteelliset käytännöt ja noudatettu niitä ehdoitta.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön kirjallinen osuus on tehty varsin tiiviiksi, mutta se on sisällöltään silti kattava. Sähköisen perehdytysoppaan sisällöstä tehtiin tiivis ja helppolukuinen, sillä pääpaino opinnäytetyössä oli juuri helppo käyttöisen, opiskelijoille suunnatun perehdytysoppaan tuottamisella.

Opinnäytetyötämme tehdessä kohtasimme haasteita sekä onnistumisia. Opimme työtä tehdessä uusia asioita muun muassa ryhmätyöskentelystä, asianmukaisista tiedonhankutavoista sekä projektityöskentelystä. Tiedonhaku osoittautui välillä haasteelliseksi, mutta onnistuimme löytämään silti hyviä lähteitä. Projektityöskentely oli kokemukselta opettava ja työryhmässä oli hyvä ilmapiiri. Haasteita koimme kun yksi ryhmänjäsen suoritti kolme kuukautta kestävän opiskelijavaihdon Ruotsissa opinnäytetyön teon aikana. Työnteko onnistui kuitenkin hyvin internetin välityksellä, emmekä koe sen vaikuttaneen opinnäytetyön valmistumiseen tai ryhmähenkeen. Päinvastoin se opetti meitä jakamaan työtehtäviä ryhmän sisällä ja itse asettamamme tehtäviin liittyvät aikarajat työryhmän jäsenille opetti meitä hallitsemaan paremmin ajankäyttöä. Ryhmähenki nousi opinnäytetyötä tehdessä ja oli erinomainen koko työnteon ajan.

Opinnäytetyömme tuloksena teimme uuden perehdytysoppaan Meilahden kirurgiseen päiväyksikköön, jonka toivomme olevan käyttökelpoinen monta vuotta ja sen olevan hyödyksi osastolle tuleville uusille opiskelijoille ja miksei myös työntekijöille. Lisäksi perehdytysopas on sähköisessä muodossa, joten HUS-yhteyshenkilömme voivat tulevaisuudessa päivittää oppaaseen uutta tietoa, mikäli se on tarpeellista. Aihe oli mielestämme kiinnostava ja yhteistyö-yksikkömmekin mielestä hyvin ajankohtainen, joten motivaatiomme oli hyvä koko työnteon ajan ja olimme tyytyväisiä aihevalintaamme sekä saatuun tulokseen.

Lähteet

Alasilta, Anja. 1999. Näin kirjoitat tehokkaasti: Viestintäopas työelämän kirjoittajille. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Haapa, Toni 2014. Hoitotyön kliininen opettaja. HUS. Haastattelu: 13.10.2014.

Haapa, Toni – Eckardt, Margit – Koota, Elina – Kukkonen, Pia – Pohjamies-Molander, Netta & Ruuskanen, Susanna 2014. HUS Opiskelijaohjauksen käsikirja. <<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/harjoittelu-ja-tyossaoppiminen/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%20nettiversio.pdf>> Luettu 20.2.2015.

Hakonen, Pirjo 2012. Toiminnallisen opinnäytetyön erityispiirteitä. <<https://wiki.metro-polia.fi/pages/viewpage.action?pageId=57182852>> Luettu 30.10.2014.

Hujanen, Taija – Taam-Ukkonen, Minna – Teuvo, Susanna – Koota, Elina – Sivonen, Pirkko – Tarr, Tiina – Laatikainen, Kaisa – Kylmälä, Anne & Ikonen, Tove 2012. Opiskelijaperehdytyksen kehittäminen näyttöön perustuen. Pro Terveys, vol. 40 no.1.

HUS. 2012. Henkilöstökertomus. Verkkodokumentti. <[www.hus.fi/hus-tietoa/materiaalipankki/henkilostokertomukset/Documents/henkilostokertomus 2012.pdf](http://www.hus.fi/hus-tietoa/materiaalipankki/henkilostokertomukset/Documents/henkilostokertomus%202012.pdf)> Luettu 16.2.2014.

HUS 2014a. Päiväkirurgia. <<http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/paivakirurgia/Sivut/default.aspx>> Luettu 17.2.2014.

HUS 2014b. Meilahden kolmiosairaala. <<http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/meilahden-kolmiosairaala/sivut/default.aspx?redirected=1>> Luettu 13.11.2014.

HUS, 2014c. Opiskelijanohjauksen käsikirja. <<http://www.hus.fi/ammattilaiselle/opiskelijalle/harjoittelu-ja-tyossaoppiminen/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%20nettiversio.pdf>> (luettu 14.11.2014)

Hynynen, Markku & Mattila, Kristiina 2012. Päiväkirurgiaa voidaan lisätä. Duodecim nro.128, 1423. <<http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo10383.pdf>>

Kjelin, Eija & Kuusisto, Pia-Christina. 2003. Tulokkaasta tuloksetekijäksi. Talentum oyj.

Kupias, Päivi & Peltola, Raija 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Gaudeamus.

Leino-Kilpi, Helena & Välimäki, Maritta 2014. Etiikka hoitotyössä. Helsinki. Sanoma Pro Oy.

Liski, Minna – Horn, Sari & Villanen, Marjut 2007. Hyvä perehdytys-opas. Lahden ammattikorkeakoulu, Lahti, 8,10.

Löfmark, Anna & Wikblad, Karin 2001. Facilitating and obstructing factors for development of learning in clinical practice: a student perspective. *Journal of Advanced Nursing*, 34 (1), 49-50.

Metropolia opinto-opas 2014. Luettu 15.2.2014

Penttinen, Aulikki & Mäntynen, Jukka 2009. Työhön perehdyttäminen ja opastus. Työturvallisuuskeskus TTK. Verkkodokumentti. <http://www.tyoturva.fi/files/800/Tyohon_perehdyttaminen2009.pdf>

Sairaanhoitajaliitto 2015. Sairaanhoitajien eettiset ohjeet. <<https://sairaanhoitajat.fi/jasenpalvelut/ammattillinen-kehittyminen/sairaanhoitajan-eettiset-ohjeet/>> Luettu 26.1.2015.

Työturvallisuuslaki 738/2002. Annettu Helsingissä 23.8.2002.

TTK - Työturvallisuuskeskus, 2007. Perehdyttämisen tarkistuslista. Verkkodokumentti. http://www.ttk.fi/files/1217/Perehdyttamisen_tarkistuslista.pdf

Valvira, 2014. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/terveydenhuolto/salassapito/salassapito-_ja_vaitiolovelvollisuus (luettu 14.11.2014)

Vartiainen, Päivi 2014. Osastonhoitaja. HUS. Haastattelu: 23.10.2014 & 30.10.2014.

1 (1)

